

WOJCIECH GÓRALSKI

Akademia Mazowiecka w Płocku

w_goralski@wp.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6548-4120>

WYMIERZAĆ SPRAWIEDLIWOŚĆ W MIŁOŚCI
SPOTKANIE PAPIEŻA LEONA XIV Z ROTĄ RZYMSKĄ
26 STYCZNIA 2026 ROKU

EXERCISING JUSTICE IN LOVE
MEETING OF POPE LEO XIV WITH THE ROMAN ROTA ON JANUARY 26, 2026

Abstract. On January 26, 2026, the annual meeting of pope Leo XIV with the Tribunal of the Roman Rota and its other staff took place in the Clementine Hall of the Papal Household. Following a welcoming address by the Dean of the Tribunal, the Holy Father addressed the audience. He emphasized that it is the responsibility of an ecclesiastical judge to administer „justice in truth”, respect the law, and demonstrate a profound understanding of the cases before them (beyond the purely formal dimension). He recalled that a judge, guided by independence and impartiality, should rule in accordance with the evidence disclosed during the proceedings.

Keywords: pope; Roman Rota; process

WPROWADZENIE

Poczynając od 1939 roku (z wyjątkiem lat: 1943, 1948, 1950-1958, 1962, 1964 i 1985)¹ mają miejsce coroczne spotkania papieża z Rotą Rzymską, inaugurujące nowy rok sądowniczy tego Trybunału Apostolskiego. Wygłaszane

¹ Zob. A. ARELLANO CEDILLO, *Presentazione*, [w:] *Le allocuzioni dei Sommi Pontefici alla Rota Romana (1939-2003)*, red. F. Catozzella, G. Erlebach, Città del Vaticano 2004, s. 5-6; F. CATOZZELLA, G. ERLEBACH, *Nota di Redazione*, [w:] *Le allocuzioni*, s. 15-16.

Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

wówczas przez Biskupów Rzymskich okolicznościowe przemówienia stanowią szczególną formę wykonywania przez nich *munus petrinum*. Znaczenie prawne tych alokucji, kierowanych pośrednio także do wszystkich pozostałych trybunałów kościelnych w świecie, ma swoją szczególną wymowę. Poruszając bowiem w tego rodzaju wystąpieniach doniosłe problemy doktrynalne i orzecznicze, papieże, jakkolwiek nie zamierzają wykonywać swojej władzy ustawodawczej (wskazuje na to pominięcie wymogów formalnych), to jednak korzystają z okazji, by przedłożyć wszystkim zaangażowanym w posługę wymiaru sprawiedliwości w Kościele określone zasady doktrynalne oraz udzielić wskazań praktycznych, które – jako nauczyciele i pasterze Kościoła powszechnego – uważają za konieczne i aktualnie znaczące dla kościelnej aktywności sądowniczej w świecie. Można więc powiedzieć, że tego rodzaju alokucje papieskie spełniają funkcję doktrynalno-dyrektywno-normatywną szczególnej wagi – i to nie tylko w stosunku do judykatury rotalnej, lecz także w odniesieniu do całego Kościoła².

Uwzględniając w swoich przemówieniach do Roty Rzymskiej (przy udziale pozostałych pracowników tego Trybunału, adwokatów oraz studentów poddyplomowych studiów Studium Rotalnego) różnorodne kwestie, dotyczące generalnie wymiaru sprawiedliwości w Kościele, papieże niejednokrotnie wypowiadają się, szerzej lub tylko marginalnie, m.in. na temat relacji „prawdy sprawiedliwości” i „cnoty miłości”.

Wątek ten znalazł swoje rozwinięcie w alokucji papieża Leona XIV z 26 stycznia 2026 roku wygłoszonej do Roty Rzymskiej³ (po uprzednim przyjęciu na audiencji prywatnej biskupa Alejandro Arellano Cedillo, dziekana tegoż Trybunału).

1. PRZEMÓWIENIE DZIEKANA ROTY RZYMSKIEJ

Zabierając głos, biskup Arellano Cedillo podkreślił na wstępie, że posługa pełniona przez Trybunał Apostolski Roty Rzymskiej powinna być jedynie echem nauk Ojca Świętego, który – pośród tak wielkiego zamętu – niestrudzenie i nieustannie przypomina światu o poszanowaniu prawa, świętości sprawiedliwości i o zasadach prawa w relacjach międzyludzkich. Decyzje

² U. NAVARRETE, *Introduzione*, [w:] *Le allocuzioni*, s. 14-15.

³ Discorso del Santo Padre Leone XIV a Prelati della Rota Romana in occasione dell'inaugurazione dell'anno giudiziario del 26 gennaio 2026, <https://www.vaticannews.va/it/papa/news/2026-01/papa-leone-xiv-udienza-prelati-rota-romana-giustizia-verita.html> [dostęp 02.02.2026].

Roty Rzymskiej, określił, powinny potwierdzać prawo do ochrony przed wszelkimi nadużyciami oraz ostrzegać, że nikomu nie wolno korzystać na wyłączność z władzy mu powierzonej.

Mówca wspominał następnie, że decyzje wymienionego Trybunału prowadzą do stosowania prawa ponad wszelkimi nadużyciami. Przypomniawszy, że sędziemu powinna znamionować otwartość na „sprawiedliwość w prawdzie”, a punktem odniesienia dla posługi sędziowskiej jest Pan. Podkreślił jednocześnie, że sędziemu potrzebna jest otwartość na „sprawiedliwość w prawdzie”, a „wpatrywanie się w Pana” pozwala znajdować punkt odniesienia dla *munus iudicandi*. Przypomniawszy również o konieczności przyjmowania postawy dyspozycyjności w stosunku do „sprawiedliwości w prawdzie”. Wymaga to, dodał, zdolności myślenia zawsze w świetle prawdy i mądrości, by interpretując prawo, sięgać „do głębi”, poza wymiar czysto formalny, by odnajdywać głębokie znaczenie prawdy, której jest się sługą. To bowiem, co się liczy, nie jest osiągnięciem jednostki, lecz jej zadaniem: podejmowanie działania na rzecz sprawiedliwości i prawdy, którą jest Chrystus, w służbie zbawienia wszystkich ludzi.

W takiej optyce, stwierdził dziekan, kto promuje i broni sprawiedliwości, sprawia, że czymś fundamentalnym staje się służba na rzecz osób podtrzymywanych przez słowo Boże i miłość w stosunku do wszystkich. W modlitwie bowiem znajduje się drogę do poznania wartości prawa i odpowiadania na zamysł Boga wobec służby prawdzie; zawsze w modlitwie można zostać „dotkniętym” przez Pana „spokojem wewnętrznym” koniecznym do wypełniania obowiązków szafarzy sprawiedliwości: ze wspaniałością, słuszością i przenikliwością. Taka postawa gorliwości i troski o osoby, dodał, jest podstawowym przymiotem, który powinien wyróżniać tego, kto wymierza sprawiedliwość w Kościele.

W zakończeniu swojego wystąpienia dziekan Roty Rzymskiej zachęcił do świadczenia miłości czynnej, skierowanej ku wspieraniu osób w poznawaniu prawdy o nich samych, o ich własnych wyborach życiowych i umacnianiu ich „odbicia”, tak by potrafili dostosować swoje życie do Bożego planu miłości, którego realizacja „jest jedyną drogą” dającą wolność i szczęście.

2. PRZEMÓWIENIE OJCA ŚWIĘTEGO

Po powitalnym przemówieniu dziekana Roty Rzymskiej głos zabrał Ojciec Święty. W wygłoszonej alokucji podkreślił, że sędziemu kościelnemu

powinna cechować otwartość na „sprawiedliwość w prawdzie”, poszanowanie prawa i sięganie do głębi (poza wymiar czysto formalny). Zwrócił też uwagę na związek aktywności sędziów z prawdą, która „tkwi” w sprawiedliwości i której należy poszukiwać w każdej sprawie. Ukazał również powiązanie między prawdą sprawiedliwości i cnotą miłości. Podkreślił, że sędzia, zachowując niezależność i bezstronność, powinien rozstrzygać sprawy stosownie do dowodów ujawnionych w procesie. Nieprzestrzeganie tych podstawowych zasad stanowi poważne naruszenie profilu prawnego wspólnoty eklezjalnej.

Swoje wystąpienie papież Leon rozpoczął od pozdrowienia „Pokój z wami” i wyrażenia wszystkim sędziom (audytorom) uznania za ich „powszechną cenną służbę” sadowniczą, która należy do kompetencji papieża, a w której oni uczestniczą. Dodał, że Pawłowe słowa „Służąc prawdzie w miłości” (Ef 4,15) można odnieść do ich codziennej misji w wymierzaniu sprawiedliwości. Następnie wyraził podziękowanie dziekanowi za jego słowa, w których podkreślił jedność z następcą św. Piotra, po czym zapewnił wszystkich o swojej wdzięczności, także w stosunku do trybunałów kościelnych działających na całym świecie. Nadmienił, że posługa sędziego, którą sam wykonywał (w Peru), pozwala mu lepiej rozumieć i cenić znaczenie w Kościele zadań sędziego.

Ojciec Święty zapowiedział, że wróci do fundamentalnego tematu, który dominował w analogicznych alokucjach kierowanych do Trybunału Roty Rzymskiej od czasów Piusa XII aż do czasów Franciszka. Chodzi o związek aktywności sędziów z prawdą, która „tkwi” w sprawiedliwości. Przy tej okazji, jak powiedział, zamierza podjąć pewne refleksje dotyczące ścisłego powiązania zachodzącego między prawdą sprawiedliwości i cnotą miłości. Nie chodzi, wyjaśnił, o dwie przeciwstawne zasady czy wartości, które należy zrównoważyć według kryteriów czysto pragmatycznych, lecz o dwa nierozdzielnie związane ze sobą wymiary (sprawiedliwość i miłość), które znajdują swoje harmonijne powiązanie w misterium samego Boga, który jest Miłością i Prawdą.

Korelacja ta, stwierdził papież, wymaga stałej i dokładnej analizy krytycznej, ponieważ w wykonywaniu aktywności jurysdykcyjnej często pojawia się pewne napięcie dialektyczne między wymogami prawdy obiektywnej i troskami podyktowanymi miłością. Niekiedy widoczne jest ryzyko utożsamiania się, często nadmiernego, z losami wiernych, co może prowadzić do niebezpiecznego relatywizowania prawdy. W rzeczywistości, niewłaściwie rozumiane współczucie, choć wyraźnie motywowane gorliwością duszpa-

sterską, niesie ze sobą ryzyko „zaciemnienia” konieczności dochodzenia prawdy, co jest właściwe dla urzędu sędziowskiego. Może się to zdarzyć nie tylko w obszarze spraw *nullitatis matrimonii*, gdzie może to prowadzić do decyzji o charakterze duszpasterskim pozbawionych poważnych podstaw obiektywnych – również w każdym z rodzajów postępowania, co podważałoby jego rzetelność i bezstronność⁴.

Z drugiej strony, stwierdza Leon XIV, może niekiedy pojawić się „chłodne” i oderwane od prawdy stwierdzenie, które nie uwzględnia wszystkiego, czego wymaga miłość do osób, z pominięciem troski wynikającej z poszanowania i miłosierdzia, które powinny być obecne we wszystkich etapach procesu.

Mając na uwadze relację zachodzącą między prawdą i miłością, jasną wskazówkę daje nauczanie św. Pawła Apostoła, który zachęca, stwierdzając: „Żyjąc prawdziwie w miłości sprawmy, by wszystko rosło ku Temu, który jest Głową – ku Chrystusowi” (Ef 4,15). „Czynić prawdę w miłości” nie oznacza tutaj jedynie dostosowania się do prawdy spekulatywnej, lecz o „czynienie prawdy”, a więc prawdy, która powinna oświecać każde działanie. Powinno się to dokonywać „w miłości”, która jest wielką siłą napędową, prowadzącą do właściwej sprawiedliwości. Według innego, biblijnego wyrażenia, tym razem św. Jana, sędziowie są wezwani do bycia „współpracownikami prawdy” (J 3,8). Benedykt XVI, który wybrał te słowa jako zawołanie biskupie, w swojej encyklice *Caritas in veritate* podkreślał „łączenie miłości z prawdą” nie tylko w kierunku wskazanym przez św. Pawła („prawda w miłości”), lecz również w kierunku odwrotnym i komplementarnym: „miłość w prawdzie” (*caritas in veritate*). Prawdy trzeba szukać, znajdować ją i wyrażać w „ekonomii miłości”, lecz z kolei miłość powinna być rozumiana, potwierdzana i praktykowana w świetle prawdy (n. 2).

Dlatego też, kontynuuje Leon XVI, działaniami sędziów zawsze powinna kierować prawdziwa miłość bliźniego, która ponad wszystko zabiega o jego wieczne zbawienie w Chrystusie i w Kościele, co pociąga za sobą przywiązanie do prawdy Ewangelii. Znajdujemy więc horyzont, w którym mieści się cała kościelna aktywność prawna: „zbawienie dusz jest najwyższym prawem w Kościele” (kan. 1752 KPK). W ten sposób, stwierdza Ojciec Święty, służba sędziów rotalnych prawdzie sprawiedliwości jest wkładem miłości służącej zbawieniu dusz.

⁴ Por. W. GÓRALSKI, *Wzrost prawny małżeństwa i jego wymiar osobowy. Przemówienie papieża Jana Pawła II do Roty Rzymskiej 27 I 1997 r.*, „Ius Matrimoniale” 2 (1977), s. 95-100.

W „obszarze” prawdy w miłości, dodaje papież, można ująć wszystkie aspekty procesów kanonicznych. Przede wszystkim działanie różnych uczestników procesu powinno być całkowicie naznaczone skutecznym pragnieniem przyczynienia się do wydania sprawiedliwego wyroku, z zachowaniem ścisłej uczciwości intelektualnej, kompetencji technicznej i prawego sumienia. Stałe dążenie wszystkich do poznania prawdy jest tym, co sprawia, że działalność trybunałów jest głęboko harmonijna, zgodna z instytucjonalną koncepcją procesu, po mistrzowsku opisana przez papieża Pius XII w jego przemówieniu do Roty Rzymskiej z 2 października 1944 roku⁵. Celem, który łączy wszystkich uczestników w procesach, każdego wiernego swojej roli, jest poszukiwanie prawdy, które nie ogranicza się do spełnienia swoich powinności zawodowych, lecz powinno być rozumiane jako wyraz bezpośredniej odpowiedzialności moralnej. Skłania do tego przede wszystkim miłość, która potrafi jednak wyjść poza wymogi jedynie sprawiedliwości, służąc w miarę możliwości integralnemu dobru osób, bez wypaczania własnej funkcji, lecz wykonując ją w pełnym poczuciu eklezjalnym.

Służba prawdzie, podkreśla Leon XIV, powinna jaśnieć w miłości we wszystkich działaniach trybunałów kościelnych. Powinno być to doceniane przez całą wspólnotę kościelną, a szczególnie przez wiernych, których dotyczy dana sprawa: przez tych, którzy proszą o osądzenie ich związku małżeń-

⁵ „Abbracciando ora con la mente il già detto, il nostro pensiero vede palesemente come il processo matrimoniale rappresenta una unità di fine e di azione, nella quale i singoli partecipanti debbono esercitare il loro particolare ufficio in reciproco coordinamento e in comune ordinamento al fine medesimo; a somiglianza dei membri di un corpo, che anno bensì ciascuno da loro propria funzione e la loro propria attività, ma al tempo sono reciprocamente coordinati e insieme ordinati al conseguimento dello stesso scopo finale, che è quello dell'intero organismo. Tuttavia questa considerazione intorno all'intima natura del processo matrimoniale rimarrebbe incompleta, se non si desse uno sguardo anche ai suoi esterni rapporti.

Il processo matrimoniale nel foro ecclesiastico è una funzione della vita giuridica della Chiesa. Nella Nostra Enciclica sul Corpo mistico di Cristo abbiamo esposto come la cosiddetta «Chiesa giuridica» è bensì di origine divina, ma non è tutta la Chiesa, come essa in qualche modo rappresenta soltanto il corpo, che deve essere vivificato allo spirito, vale a dire dallo Spirito Santo e dalla sua grazia. Nella stessa Enciclica spiegavamo altresì come tutta la Chiesa nel suo corpo e nella sua anima, quanto alla partecipazione dei beni e al profitto che ne deriva, è costituita esclusivamente per la «salvezza delle anime», secondo la parola dell'Apostolo: «Omnia vestra sunt». Con ciò è indicata la superiore unità e il superiore scopo, cui sono destinate e si dirigono la vita giuridica e ogni giuridica funzione nella Chiesa. Ne segue che anche il pensiero, il volere e l'opera personale nell'esercizio di una tale attività debbono tendere al fine proprio della Chiesa: la salute delle anime. In altri termini, il fine superiore, il principio superiore, l'unità superiore non dice altro che «cura delle anime» come tutta l'opera di Cristo sulla terra fu cura delle anime, e cura delle anime fu ed è tutta l'azione della Chiesa». Pio XII, *Allocuzione alla Rota Romana del 2 ottobre 1944*, AAS 36 (1944), s. 288-289.

skiego; przez tych, którzy są oskarżeni o popełnienie przestępstwa kanonicznego; przez tych, którzy uważają się za ofiary poważnej niesprawiedliwości; przez tych, którzy dochodzą swoich praw. Procesy kanoniczne powinny budzić zaufanie, które wynika z profesjonalizmu, z wytężonej i sumiennej pracy oraz z głębokiego przekonania o tym, że jest to prawdziwe powołanie zawodowe. Wierni i cała wspólnota kościelna mają prawo do sprawiedliwego i terminowego wykonywania funkcji procesowych, ponieważ jest to droga, która wpływa na sumienia i na życie⁶.

W tym świetle, stwierdza Ojciec Święty, należy wyeksponować prawdę, a więc dobro i piękno wszystkich urzędów i służb związanych z procesami sądowymi. „Czynić prawdę w miłości” – oznacza, że wszyscy posługujący w wymiarze sprawiedliwości powinni działać zgodnie z deontologią, którą należy dokładnie i z troską studiować i stosować w obszarze prawa kanonicznego, tak by się stała prawdziwym wzorem do naśladowania. W tym znaczeniu styl inspirowany przez deontologię powinien przenikać również pracę adwokatów, gdy wspierają wiernych w obronie ich praw, chroniąc interesy stron, nigdy nie przekraczając tego, co w sumieniu uznaje się za słuszne i zgodne z prawem. Promotorzy sprawiedliwości i obrońcy węzła małżeńskiego są filarami wymiaru sprawiedliwości, powołani – zgodnie ze swoją misją – do ochrony dobra publicznego. Podejście czysto biurokratyczne w tak znaczącej roli spowodowałoby poważną przeszkodę w poszukiwaniu prawdy⁷.

Sędziowie, stwierdza następnie Leon XIV, powołani do poważnej odpowiedzialności za określenie tego, co jest słuszne i prawdziwe, nie mogą zapominać, że sprawiedliwość i pokój idą w parze i że istnieje między nimi stała i dynamiczna więź. Sprawiedliwość i pokój służą dobru każdego człowieka i wszystkich ludzi, dlatego wymagają ładu i prawdy. Narażone są na te same niebezpieczeństwa: obraza sprawiedliwości jest zagrożeniem także dla pokoju⁸. Oceniany z tej perspektywy sędzia staje się budowniczym pokoju, który przyczynia się do umacniania jedności Kościoła.

⁶ Por. W. GÓRALSKI, *Wzrost prawny małżeństwa i jego wymiar osobowy*, s. 95-100.

⁷ Por. W. GÓRALSKI, *Znaczenie, rola i zadania Roty Rzymskiej w świetle przemówień papieskich wygłoszonych do tego trybunału w latach 1939-2007*, „*Ius Matrimoniale*” 19 (2008), nr 13, s. 43-78; M.F. POMPEDDA, *La giurisprudenza come fonte di diritto nell'ordinamento canonico matrimoniale*, „*Quaderni Studio Rotale*” 1 (1987), s. 47-72.

⁸ JAN PAWEŁ II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Pokoju (1 stycznia 1998): Sprawiedliwość każdego człowieka źródłem pokoju dla wszystkich*, „*L'Osservatore Romano*” (wyd. polskie), (1998), nr 1(199), s. 4.

Proces, podkreśla Ojciec Święty, nie jest sam w sobie napięciem między sprzecznymi interesami, jak się często błędnie uważa, jest natomiast niezbędnym narzędziem służącym do rozpoznania prawdy i sprawiedliwości w danym przypadku. Kontradyktoryjność procesu sądowego jest metodą dialogową służącą do rozpoznania prawdy i sprawiedliwości w danym przypadku. Konkretność sprawy w rzeczywistości zawsze wymaga ustalenia faktów i skonfrontowania argumentów i dowodów na rzecz różnych stanowisk, na podstawie domniemań ważności małżeństwa i niewinności podejrzanego – dopóki nie udowodni się czegoś przeciwnego. Dojrzałe doświadczenie prawne świadczy o nieodzownej roli kontradyktoryjności i decydującym znaczeniu fazy instrukcyjnej. Sędzia, zachowując niezależność i bezstronność, powinien rozstrzygnąć spór stosownie do elementów i argumentów ujawnionych w procesie. Nieprzestrzeganie tych podstawowych zasad sprawiedliwości i faworyzowanie nieusprawiedliwionej nierówności w traktowaniu podobnych sytuacji stanowi poważne naruszenie profilu prawnego wspólnoty eklezjalnej.

W podsumowaniu papież stwierdza, że jego rozważania można zastosować do każdej fazy procesu i do każdego rodzaju sprawy sądowej. Tak np.

w odniesieniu do procesu skróconego o stwierdzenie nieważności małżeństwa przed biskupem diecezjalnym oczywisty «na pierwszy rzut oka» charakter podstawy nieważności, który umożliwia takie postępowanie, należy oceniać bardzo ostrożnie, nie zapominając, że to właśnie ten proces musi potwierdzić istnienie nieważności lub stwierdzić konieczność zastosowania procesu zwyczajnego⁹.

Dlatego też, dodaje następca Franciszka, fundamentalne znaczenie ma dalsze studiowanie i stosowanie prawa kanonicznego małżeńskiego z naukową powagą i wiernością Magisterium. Nauka ta jest niezbędna do rozstrzygania spraw zgodnie z kryteriami określonymi przez prawo i orzecznictwo Roty Rzymskiej, które – w większości przypadków – nie stanowią nic innego, jak stwierdzenie wymogów prawa naturalnego¹⁰.

Mówca stwierdza w zakończeniu, że miłość audytorów rotalnych i pozostałych słuchaczy jest wzniosła i wymagająca. I dodaje: „Jesteście wezwani do

⁹ „A titolo ad esempio, nel processo più breve di nullità matrimoniale davanti al Vescovo diocesano, l'indole a prima vista manifesta del capo di nullità che lo rende possibile va giudicata con molta attenzione, senza dimenticare che dovrà essere lo stesso processo dovutamente attuato a confermare l'esistenza della nullità o a determinare la necessità di ricorrere al processo ordinario”. Discorso del Santo Padre Leone XIV a Prelati della Rota Romana.

¹⁰ Tamże.

strzeżenia prawdy z surowością, lecz bez oschłości i do okazywania miłości bez zaniedbań. W tej równowadze, która w rzeczywistości jest głęboką jednością, musi przejawiać się prawdziwa, chrześcijańska mądrość prawna¹¹. Jednocześnie powierza posługę swoich słuchaczy Matce Bożej, która – jako Zwierciadło Sprawiedliwości – jest doskonałym wzorem prawdy w miłości¹².

PODSUMOWANIE

W pierwszym swoim spotkaniu z Trybunałem Apostolskim Roty Rzymskiej papież Leon XIV, podejmując istotny temat dotyczący relacji zachodzącej między prawdą sprawiedliwości i cnotą miłości, zwrócił uwagę na konieczność kierowania się przez sędziego kościelnego „sprawiedliwością w prawdzie”, poszanowaniem prawa i sięganiem „do głębi” danej sprawy (poza wymiar czysto formalny), oraz wymogami prawdy i miłości (Bóg jest Prawdą i Miłością); sprawiedliwość i miłość powinny stanowić dwa wymiary posługi sędziego kościelnego. Między wymogami prawdy, która tkwi w sprawiedliwości i miłości, nie może więc być napięcia, stosownie do nauczania św. Pawła Apostoła („czynić prawdę w miłości”). Znamienne jest stwierdzenie Leona XIV, iż służba prawdzie w miłości powinna być domeną „wszystkich działań trybunałów kościelnych”.

Znaczące jest stwierdzenie papieża, iż zadanie-służba sędziego kościelnego, bliskie mu (pełnił je w przeszłości), powinno jaśnieć miłością we wszystkich działaniach trybunałów kościelnych w świecie, a wspólnoty kościelne powinny to doceniać.

Na uwagę zasługuje wreszcie apel o profesjonalizm posługujących w kościelnym wymiarze sprawiedliwości oraz o terminowe realizowanie powierzonych im zadań (to ostatnie jest bolączką większości trybunałów kościelnych w Polsce).

¹¹ „Siete chiamati a custodire la verità con rigore ma senza rigidità e a esercitare la carità senza omissione. In questo equilibrio, che è in realtà una profonda unità, si deve manifestare vera sapienza giuridica cristiana”. Tamże.

¹² Por. W. GÓRALSKI, *Wzrost prawny małżeństwa i jego wymiar osobowy*, s. 99.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA

- ARELLANO CEDILLO Alejandro, *Presentazione*, [w:] *Le allocuzioni dei Sommi Pontefici alla Rota Romana (1939-2003)*, red. F. Catozzella, G. Erlebach, Città del Vaticano 2004, s. 5-6.
- CATIZZELLA Francesco, ERLEBACH Grzegorz, *Nota di Redazione*, [w:] *Le allocuzioni dei Sommi Pontefici alla Rota Romana (1939-2003)*, red. F. Catozzella, G. Erlebach, Città del Vaticano 2004, s. 15-16.
- Discorso del Santo Padre Leone XIV a Prelati della Rota Romana in occasione dell'inaugurazione dell'anno giudiziario del 26 gennaio 2026, <https://www.vaticannews.va/it/papa/news/2026-01/papa-leone-xiv-udienza-prelati-rota-romana-giustizia-verita.html> (dostęp: 02.02.2026).
- JAN PAWEŁ II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Pokoju (1 stycznia 1998): Sprawiedliwość każdego człowieka źródłem pokoju dla wszystkich*, „L'Osservatore Romano” (wyd. polskie) (1998), nr 1(199), s. 4-6.
- PIO XII, *Allocuzione alla Rota Romana del 2 ottobre 1944*, AAS 36 (1944), s. 281-290.

PIŚMIENNICTWO

- ERLEBACH Grzegorz, *Ogólna charakterystyka przemówień dziekanów Roty Rzymskiej do papieża*, „Ius Matrimoniale” 19 (2008), nr 13, s. 7-27.
- GÓRALSKI Wojciech, *Natura procesów o nieważność małżeństwa oraz zadania trybunału w ich prowadzeniu*, *Papież Jan Paweł II do Roty Rzymskiej 22 I 1996*, „Ius Matrimoniale” 2 (1997), s. 87-93.
- GÓRALSKI Wojciech, *Znaczenie, rola i zadania Roty Rzymskiej w świetle przemówień papieskich wygłoszonych do tego trybunału w latach 1939-2007*, „Ius Matrimoniale” 19 (2008), nr 13, s. 43-78.
- GÓRALSKI Wojciech, *Walor prawny małżeństwa i jego wymiar osobowy. Przemówienie papieża Jana Pawła II do Roty Rzymskiej 27 I 1997 r.*, „Ius Matrimoniale” 2 (1977), s. 95-100.
- NAVARRETE Urbano, *Introduzione*, [w:] *Le allocuzioni dei Sommi Pontefici alla Rota Romana (1939-2003)*, red. F. Catozzella, G. Erlebach, Città del Vaticano 2004, s. 7-13.
- POMPEDDA Mario Francesco, *La giurisprudenza come fonte di diritto nell'ordinamento canonico matrimoniale*, „Quaderni Studio Rotale” 1 (1987), s. 47-72.

WYMIERZAĆ SPRAWIEDLIWOŚĆ W MIŁOŚCI

SPOTKANIE PAPIEŻA LEONA XIV DO ROTY RZYMSKIEJ 26 STYCZNIA 2026 ROKU

STRESZCZENIE

Dnia 26 stycznia 2026 roku w Sali Klementyńskiej Domu Papieskiego odbyło się doroczne spotkanie papieża Leona XIV z Trybunałem Roty Rzymskiej i jego współpracownikami. Po przemówieniu powitalnym wygłoszonym przez Dziekana Trybunału, Ojciec Święty zwrócił się do uczestników audyencji. Podkreślił, że obowiązkiem sędziego kościelnego jest wymierzanie „sprawiedliwości w prawdzie”, przestrzeganie prawa i wykazywanie się głębokim zrozumieniem rozpatrywanych spraw (poza wymiarem czysto formalnym). Przypomniął, że sędzia, kierując się niezawisłością i bezstronnością, powinien orzekać zgodnie z dowodami ujawnionymi w toku postępowania.

Słowa kluczowe: papież; Rota Rzymska; proces